

Predmet C-214/20

Zahtjev za prethodnu odluku

Datum podnošenja:

20. svibnja 2020.

Sud koji je uputio zahtjev:

The Labour Court, Ireland (Irska)

Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:

6. svibnja 2020.

Žalitelj:

MG

Druga stranka u postupku:

Dublin City Council

[omissis] [orig. str. 2]

ODLUKA O UPUĆIVANJU PRETHODNOG PITANJA

1. Ovaj zahtjev za prethodnu odluku proizlazi iz žalbe koju je žalitelj podnio protiv odluke službenika za odlučivanje Workplace Relations Commissiona (Povjerenstvo za radne odnose, Irska) slijedom svojeg prigovora protiv druge stranke u postupku čiji se naziv nalazi u naslovu ovog postupka. Žalitelj tvrdi da je vrijeme koje je proveo „u pripravnosti” radno vrijeme u smislu članka 2. Organisation of Working Time Acta 1997 (Zakon o organizaciji radnog vremena) i članka 2. stavka 1. Direktive Vijeća 2003/88/EZ. Službenik za odlučivanje Povjerenstva za radne odnose odbio je prigovor.
2. Povjerenstvo za radne odnose jest zakonom ustanovljeno tijelo prvostupanjske nadležnosti koje odlučuje o pritužbama u kojima se navode povrede Zakona o organizaciji radnog vremena.
3. Žalitelj je podnio žalbu protiv odluke službenika za odlučivanje Labour Courtu (Radni sud, Irska), nacionalnom sudu nadležnom za odlučivanje o žalbama protiv odluke Povjerenstva za radne odnose vezanima uz rad, uključujući i predmete koji se odnose na Zakon o organizaciji radnog vremena iz 1997.

Činjenice iz kojih proizlazi spor u glavnom postupku

4. Žalitelj je zaposlen kao pričuvni vatrogasac kod druge stranke u postupku. S drugom strankom u postupku je u radnom odnosu od rujna 2005. Pričuvni vatrogasac je vatrogasac zaposlen u nepunom radnom vremenu koji je obučen i u pripravnosti u vatrogasnoj postaji kojoj pripada i odaziva se na dojavu o hitnoj intervenciji. Kada vatrogasna postrojba primi poziv, aktiviraju se dojave za određenu postrojbu i vatrogasci, koji svi imaju biper, odmah se javljaju u vatrogasnu postaju. Vatrogasci su tada dužni doći u postaju u roku od deset minuta od dojave. Plaća pričuvnog vatrogasca, kao što je žalitelj, odgovara osnovnoj pričuvnoj plaći u regiji od 10 000 eura godišnje, a isplaćuje se mjesečno. Osnovna pričuvna plaća predstavlja naknadu pričuvnog vatrogasca [za] njegovu dostupnost. Pored osnovne pričuvne plaće, pričuvnom vatrogascu, kao što je žalitelj, plaća se ugovoreni iznos kada se od njega traži da dođe u vatrogasnu postaju. Žalitelj je u pripravnosti 24 sata (uz izuzetak razdobljâ godišnjeg odmora i razdobljâ kada unaprijed obavijesti poslodavca o svojoj nedostupnosti i poslodavac se s time složi) i odgovara na poslodavčeve hitne dojave o kojima se obavještava biperom. Žalitelj je dužan odgovoriti na poslodavčevu dojavu biperom u roku od pet minuta. Najdulji rok dolaska u postaju je deset minuta. Žalitelj je dužan sudjelovati u 85 % redovnog osposobljavanja i 75 % požara. **[orig. str. 3.]**
5. Žalitelju je dopušteno obavljanje drugog posla pod uvjetom da prosječno ne radi više od 48 sati tjedno tijekom razdoblja od četiri, šest ili dvanaest mjeseci, ovisno o vrsti njegova radnog odnosa. Žalitelj radi kao vozač taksija. Na temelju ugovora o radu s vatrogasnom postajom žalitelj je obvezan od drugog poslodavca ishoditi potvrdu da će mu drugi poslodavac dopustiti sudjelovanje u intervencijama na zahtjev. Pored navedenoga, ugovorom o radu zahtijeva se da žalitelj bude oslobođen obavljanja bilo kakvog drugog posla tijekom njegovih sati (aktivnog)* rada kao pričuvni vatrogasac. Žalitelj je dužan stanovati i raditi na razumnoj udaljenosti od vatrogasne postaje poslodavca. Razumna udaljenost mjeri se vremenom u kojem je obvezan pristupiti vatrogasnoj postaji u kojoj je zaposlen. Promjena prebivališta ili mjesta rada koja bi ga nerazumno udaljila od postaje znači automatski prestanak njegova radnog odnosa. Vatrogasci u pripravnosti koji odgovaraju unutar vremena predviđenog za pristupanje postaji uvijek primaju punu plaću za intervenciju. Vatrogasac koji ne odgovori unutar traženog vremena nego unutar najduljeg roka dolaska u postaju, koji je odredio zapovjednik vatrogasne postaje, plaćen je paušalno jedan sat i ostat će u postaji, osim ako nije potreban u intervenciji.
6. Takav se rad smatra radom u nepunom radnom vremenu. Preduvjet za radni odnos je da pričuvni vatrogasci budu dostupni na zahtjev.

Podnesci stranaka u glavnom postupku

Žalitelj

7. Glavni argument žalitelja jest da vrijeme koje se provodi u pripravnosti predstavlja radno vrijeme. Žalitelj je stvarno u pripravnosti 24 sata dnevno sedam dana u tjednu (osim tijekom godišnjih odmora i drugih razdoblja izostanka kao što je bolovanje, kada svog poslodavca unaprijed obavještava o svojoj nedostupnosti, a poslodavac se s time složi) zbog obveze da dođe u vatrogasnu postaju unutar traženih pet minuta ili najduže deset minuta od dojava. Zbog toga žalitelj tvrdi da druga stranka u postupku krši članke 11. do 17. i članke 20. i 23. Zakona o organizaciji radnog vremena iz 1997. vezano, među ostalim, i za dnevna i tjedna razdoblja odmora i prekovremeni rad od 48 sati tjedno. Žalitelj ističe da se zbog ograničenja vezanih uz njegovu pripravnost ne može posvetiti obitelji, radu kao vozač taksija ili društvenim obvezama koje bi mogle utjecati na njegovu dostupnost u slučaju dojava. Izostanak odgovora na dojavu može dovesti do stegovnih mjera ili možebitnog otkaza. Zakonom o organizaciji radnog vremena iz 1997. prenesena je u nacionalno zakonodavstvo Direktiva Vijeća Europskih zajednica 93/104/EZ o određenim vidovima organizacije radnog vremena, izmijenjena i pročišćena Direktivom 2003/88/EZ. **[orig. str. 4.]**
8. Pored navedenoga, žalitelj tvrdi da na temelju primjene presude Suda Europske unije u predmetu *Ville de Nivelles protiv Matzaka (C-518/15)*, a osobito njegova odgovora na četvrto pitanje, vrijeme koje je proveo u pripravnosti predstavlja radno vrijeme.

****Sati aktivnog rada određuju se kao vrijeme stvarno provedeno u vatrogasnim intervencijama ili u postaji radi obuke/vježba itd. Žalitelj je u 2019. proveo 221 sat i 17 minuta u aktivnom radu.***

Druga stranka u postupku

9. Druga stranka u postupku tvrdi da obveza žalitelja da bude na raspolaganju unutar određene udaljenosti od vatrogasne postaje kako bi mogao odgovoriti na dojavu i reagirati unutar određenog vremena ne predstavlja radno vrijeme. Tijekom tog razdoblja žalitelj može biti, i jest, zaposlen i slobodan obavljati druge djelatnosti. Žalitelj nema obvezu da ostane na nekom određenom mjestu kada je u pripravnosti. Jedina je obveza da poštuje razdoblje dolaska u vatrogasnu postaju po primitku dojava. Postoji traženo vrijeme dolaska od pet minuta i najduže vrijeme dolaska od deset minuta. To odražava činjenicu da pričuvni vatrogasci čine sve kako bi odgovorili na dojavu, međutim da mogu kasniti zbog razloga koji su izvan njihove kontrole. Vatrogasac koji stigne nakon deset minuta nije plaćen. Ako je primio dojavu, vatrogasac je dužan doći u vatrogasnu postaju. Zapovjednik postaje tada odlučuje koliko je članova postrojbe potrebno za intervenciju. Taj je broj obično ograničen na pet. Tada se žalitelj raspoređuje ili ne raspoređuje. Ako žalitelj nije raspoređen, slobodan je i može nastaviti s vlastitim aktivnostima. Žalitelj je u 2019. došao u postaju u 64 % dojava, a u 33 % dojava bio je raspoređen. U 2019. bilo je ukupno 648 dojava. Najdulje tjedno razdoblje rada žalitelja u 2019. za koje je primio naknadu bilo je 26 sati, uz tjedni prosjek od 4,61 sat.

Nacionalno pravo

10. Zakon o organizaciji radnog vremena iz 1997. (u daljnjem tekstu: Zakon iz 1997.) u nacionalno pravo provodi Direktivu Vijeća 93/104/EZ, koja je stavljena izvan snage i zamijenjena Direktivom br. 2003/88/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 4. studenoga 2003. o određenim vidovima organizacije radnog vremena.
11. U skladu s ustaljenom sudskom praksom, Zakon iz 1997. treba tumačiti i primjenjivati, koliko je to moguće, na način da se njime ostvari svrha navedene direktive. **[orig. str. 5.]**
12. Članak 2. stavak 1. Zakona iz 1997. određuje da: „radno vrijeme” znači svako vrijeme kada:
 - (a) je radnik na svom radnom mjestu ili na raspolaganju poslodavcu i
 - (b) provodi ili obavlja djelatnosti ili dužnosti koje se odnose na njegov radte se „rad” tumači shodno tomu.

Tekst Zakona o organizaciji radnog vremena, u izmijenjenom obliku, dostupan je na: <http://revisedacts.lawreform.ie/eli/1997/act/20/front/revised/en/html>.

Relevantne odredbe prava [Europske] unije

13. Relevantne odredbe prava [Europske] unije nalaze se u stavku 1. članka 2. Direktive 2003/88/EZ. Člankom 2. stavkom 1. određuje se sljedeće: „radno vrijeme” je vremensko razdoblje u kojem radnik radi, stoji na raspolaganju poslodavcu i obavlja svoje poslove i zadatke u skladu s nacionalnim propisima i/ili praksom.
14. Ne postoji tvrdnja o povredi Zakona iz 1997. vezano za sate koje žalitelj utroši kada je stvarno pozvan. Predmet se temelji na pretpostavci da je vrijeme „u pripravnosti” „radno vrijeme” u smislu navedenog zakona i direktive s obzirom na tumačenje članka 2. Direktive 2003/88/EZ izneseno u odluci Suda EU-a u odgovoru na četvrto pitanje u predmetu **C-518/15 - Ville de Nivelles (Belgija) protiv Rudyja Matzaka**.
15. Na temelju toga žalitelj tvrdi da radi 24 sata dnevno 365 dana godišnje uz iznimku razdoblja godišnjeg odmora i drugih razdoblja izostanka kada prethodno obavijesti poslodavca o svojoj nedostupnosti, što je protivno člancima 11., 12., 13., 14., 15., 16., 17., 20., 21.
16. Glavni predmet spora jest značenje pojma „radno vrijeme”. U članku 2. Direktive sadržana je definicija pojma „radno vrijeme” i definicija „vremena odmora” te se ovaj spor temelji na tumačenju tih definicija.

17. Odluka Suda EU-a u odgovoru na četvrto prethodno pitanje glasi: *Članak 2. Direktive 2003/88 treba tumačiti na način da dežurstvo koje radnik obavlja u svojem domu uz obvezu javljanja na pozive poslodavca u roku od osam minuta, što znatno ograničava mogućnost obavljanja drugih aktivnosti, valja smatrati „radnim vremenom”.*

Stajališta suda koji je uputio zahtjev

18. Odluka [**orig. str. 6.**] Suda EU-a u odgovoru na četvrto prethodno pitanje odgovara na pitanje vezano za radnika koji je u pripravnosti na mjestu koje je odredio poslodavac, odnosno, u Matzakovom slučaju, u njegovu domu. Sud posebice upućuje na razliku u smislu ograničenja koje radniku nameće obveza da bude u pripravnosti u mjestu koje je odredi poslodavac. Sud također upućuje na ograničenje vezano uz obvezu da u roku od osam minuta od poziva bude na radnome mjestu.
19. Obveze žalitelja po kojima se [njegov] sporazum o pripravnosti razlikuje od Matzakovog su te da od njega poslodavac nije tražio da bude na nekom određenom mjestu, odnosno da je samo tražio da bude u mogućnosti odgovoriti unutar traženog vremena dolaska po dojavu.
20. U predmetu Matzak žalitelj nije bio u mogućnosti obavljati posao ili gospodarsku djelatnost dok je „u pripravnosti”, dok se na žalitelja takvo ograničenje ne primjenjuje. Žalitelj može slobodno i za vlastiti račun obavljati gospodarsku djelatnost tijekom razdoblja „pripravnosti”, što on i čini kao vozač taksija. Može se zaposliti kod treće osobe ili obavljati vlastitu profesionalnu djelatnost dok je „u pripravnosti”. Nesporno je da se tijekom razdoblja „pripravnosti” za koja tvrdi da predstavljaju „radno vrijeme” žalitelj mogao zaposliti, i da se zaposlio, na način da je drugi poslodavac ispunio ili da može ispuniti obvezu iz Zakona iz 1997. vezanu za organizaciju njegova radnog vremena.

Zaključci

21. Zbog razloga navedenih u ovom zahtjevu sud je zaključio da mu je potrebna pomoć Suda Europske unije radi tumačenja prava Unije prije no što će moći odlučiti u ovom predmetu. U skladu s time, taj je sud odlučio prekinuti postupak i Sudu uputiti sljedeća prethodna pitanja na temelju članka 267. UFEU-a:

Pitanja

1. Treba li članak 2. [Direktive 2003/88/EZ] tumačiti na način da radniku traje radno vrijeme kada je „u pripravnosti”, odnosno kada je „u pripravnosti” na mjestu ili mjestima po vlastitom izboru bez obveze da u bilo koje doba „pripravnosti” obavijesti poslodavca o mjestu ili mjestima na kojima se nalazi, već samo uz obvezu da bude u mogućnosti odgovoriti na „poziv” u

- traženom vremenu dolaska od pet minuta i najduljem vremenu dolaska od deset minuta?
2. U slučaju potvrdnog odgovora na prvo pitanje, može li se smatrati da se radnik koji je ograničen samo obvezom javljanja na poziv u traženom vremenu od pet minuta i najduljem vremenu dolaska od deset minuta i koji se bez ograničenja može istodobno zaposliti kod drugog poslodavca ili obavljati profesionalnu djelatnost za vlastiti račun tijekom razdoblja „pripravnosti”, može smatrati „zaposlenim” kod poslodavca unutar radnog vremena vezano za koje je u „pripravnosti”?
 3. U slučaju potvrdnog odgovora na drugo pitanje, ako je radnik stvarno zaposlen kod drugog poslodavca za vrijeme „pripravnosti”, uz jedini uvjet da je drugi poslodavac obavezan osloboditi radnika kada ga prvi poslodavac pozove, znači li [to] da se vrijeme koje je radnik proveo „u pripravnosti” i radeći za drugog poslodavca [mora] smatrati radnim vremenom u smislu odnosa s prvim poslodavcem? **[orig. str. 7.]**
 4. U slučaju potvrdnog odgovora na treće pitanje, može li radniku koji radi za drugog poslodavca dok je kod svojeg prvog poslodavca u pripravnosti istodobno trajati radno vrijeme u odnosu na prvog i drugog poslodavca?

Na temelju odluke Labour Courta (Radni sud)

[omissis]

7. svibnja 2020.

[omissis]